

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vsa leta 24 K. za pol leta 12 K. za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nvd.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas!

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnštvo v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

Smrt Leona XIII.

Rim 20. (B) Agencija Stefani javlja: Papež je umrl ob 4. uri popoldne.

RIM 20. — 12^{1/2} u. popoldne — (B) »Giornale d'Italia« javlja, da si vesti iz Vatikana nasprotujejo. Papež je prebil noč v dremanju podobnem stanju z večkratnimi presledki. Papež je svoje sorodnike dolgo časa gledal, ne da bi jih bil spoznal in je spregovoril le nekoliko besedij brez vsake zveze. Tekom noči je bolnika večkrat napadel kašelj in je popil le malo juhe. Ko se je prof Mazzoni povrnil iz Vatikana konfiriral je z dr. Lapponijem.

RIM 20. — 12.40 u. popoldne. (B) Ravnokar so bili kardinali nujno pozvani v Rim, kar priča o bližnji smrti papeževi.

RIM 20. — 1.15 u. popoldne — (B) Ker je stanje papežev ob 11^{1/4} uri popoldne pričalo, da se bliža nastop agonije, so se vsi kardinali nujno pozvali v Vatikan. Kardinal veliki penitencijar Vannutelli po dal se je v papežev sobo, da poda papežu zadnjo odvezo. Na trgu sv. Petra vlada veliko gibanje.

RIM 20. — 1.45 u. popoldne — (B) Agencija Stefani javlja: Ker je papežev stanje ob 11^{1/4} uri popoldne imelo vse znake agonije, bili so vsi kardinali pozvani v Vatikan in so s papeževimi dvorjaniki vstopili v papežev sobo. Kardinal Vannutelli je papežu ob asistenci ceremonijerjev podal zadnjo odvezo. Trenotek je bil zelo pretresljiv. Ob bolnikovi postelji bili so kardinali Oreglia, Rampolla, Della Volpe i Vives. Tudi papeževi nečaki so bili navzoči. Papež je bil še pri popolnej zavesti in se je videl svež na duhu. Spregovoril je nekoliko besedij do kardinala Oreglie, kateremu je priporočil skrb za sveto cerkev. Monsignor Bisletti izprosil je od papeža blagoslov članom papežev predsobe, kateri so bili zbrani v bližnji sobi. Papež je podelil blagoslov in dejal: »Sia questo l'ultimo vale!« Na to je z veliko težavo podal kardinalom roko. Po tej krizi nastopilo je pri papežu malo olajšanje. Podali so mu olajšujoča sredstva. Kardinali so še vedno zbrani v Vatikanu, ker se predvidja katastrofa od hipa do hipa.

RIM 20. — 2.35 u. popoldne — (B) Nekoliko pred 2. uro popoldne so prot. Mazzonija nujno pozvali v Vatikan, da bo tam navzoč o zadnjih hipih papeževga življenja.

RIM 20. — 3.15 u. popoldne. — (B) Tudi člani diplomatskega zbora došli so v Vatikan in so bili z dvorjaniki uvedeni v papežev sobo. Papež je vsem prisotnim podelil blagoslov, na kar so mu vsi in tudi kardinali poljubili roko.

RIM 20. (B) Papež je popolnoma izgu bil zavest. V mestu se je razširila govorica o papeževi smrti. Zdravniki sodijo, da je nastop katastrofe v neposredni bližini.

DUNAJ 20. (B) Nuncij Tagliani ni do 7^{1/4} ure zvečer dobil še nikakega oficijelnega poročila. O papeževi smrti je doznal še le potem korespondenčnega biroa. Ljudstvo čita na ulicah v gručah posebna izdanja časopisov. Sožaljeke na nuncijskuro so med drugimi odposlali nadvojvoda Friderich in Rajner ter knez Lichtenstein. Vojni minister Pitreich in škof Schneider sta osebno prišla izraziti sožalje. Na večer je bil vsprejet diplomatski zbor. Grb Leva XIII. se je odstranil s poslopja nunciature. Tagliani in kardinal Graseha odpotujeta v četrtek ali petek v Rim.

RIM 20. (B) Takoj po nastopu smrti je dr. Lapponi sv. Očetu zatisnil oči in mu

je prekrizal roke na prsih. Na to so šli mimo odra pok. papeža kardinali; člani papežev rodbine, diplomatični kor in vse navzoče osebe, katerih je bilo kakih 60, ter so mu poljubili roko. Deset minut po papeževi smrti je kardinal Oreglia, ki je oficijelno vsprejel v posest Vatikana, zapustil mrtvaško sobo. Švicarska garda, katere ga je pričakovala, izkazala mu je predpisano čast in ga potem v slovesnem sprevodu spremila v njegove sobe. Drugi kardinali so se medtem odstranili.

RIM 20. (B) Zastave, ki so bile izvešene o priliki godu kraljice-matere Margarete, so se o naznanilu papeževi smrti spravile in se je odpovedala godba, ki je imela

12. min. je poveljnik častne straže zapovedal da se imajo zapreti bronasta vrata. Vest o papeževi smrti se je naglo razširila po mestu in takoj so začele izhajati posebne izdaje listov. Kardinal Oreglia je zavkazal, da morajo takoj zapustiti Vatikan vse tuje osebe. Tudi več kardinalov in članov diplomatskega kora je zapustilo Vatikan.

RIM 20. — 5. uri pop. — (B.) Agencija Stefani javlja: Grof Pecci, Lapponi, Centri in dva člana častne straže ostali so v mrtvaški sobi v varstvo trupla pok. papeža, katero ostane na mrtvaški postelji do uradne konstatacije smrti. Mrtvecu so obraz pokrili z belim pajčolanom. Uhod v papežev oddelek v Vatikanu je strogo zabranjen.

na večer svirati. Prodajalnice v leoninskem mestnem oddelku in tudi nekatere v notranjem mestu so se zaprle. Klerikalni in tudi liberalni listi so izšli črno obrobljeni. Tudi liberalni listi govore z globokim spoštovanjem o Leonu XIII. Po cerkvah je izpostavljeno Najsvetejše.

RIM 20. — 7.15 u. zvečer — (B) Ravnokar izšli »Osservatore Romano«, oficijelno glasilo sv. stolice, ki govori o zadnjih trenutkih Leona XIII. List pripoveduje, da je papež tekom dneva prišel večkrat k zavesti in da je govoril z nekaterimi kardinali. Posebno pa da je bil pri popolnej zavesti neposredno pred smrtjo, ko mu je namreč kardinal Vannutelli podelil poslednjo odvezo. Mons. Bisletti je kardinalu-kamerlengu Oregli izročil ribičev prstan, katerega pokaže isti jutri kardinalom na prvem zborovanju.

RIM 20. — 5 u. — (B) Agencija Stefani javlja: Oficijelni čas smrti sv. očeta je 4 min. po 4. uri popoldne. Ob 4. uri in

RIM 20. — 7. ura 25 m. zvečer — (B.) »Agenzia Stefani«. Kakor hitro se je raznesla po mestu vest o papeževi smrti, bile so takoj poslani na sv. Petra trg redarske patrulje. Pri bronastih vratih, kakor tudi pri vratih Santa Marta in Belvedere stoji vojsštvo na razpolago policijskega komisarja iz Borgo. Bazilika sv. Petra je neprenehoma odprta.

RIM 20. — 6. ura 10 minut zvečer — (B.) »Agenzia Stefani«. Malo pred papežev smrtjo so vstopili v sobo umirajočega papeža kardinali in drugi dostojanstveniki, okoli 60 po številu, in so poklekali, dočim je višji penitencijar, kardinal Vannutelli dalje molil molitve za umirajočega.

Papež je ob 4. uri in 4 min. nagnil glavo vznak in umrl med veliko ginjenostjo vseh pričujočih. Kardinal Rampolla je neposredno po papeževi smrti položil svoje državnotajniške funkcije, katere je, kakor hoče prelpis, prevzel Monsignor Della Chiesa.

Lev XIII.

Njegova mladost.

Papež Lev XIII. se je rodil dne 2. maja 1810. v Karpinetu. Bil je četrti sin vojnega komisarja in polkovnika Dominika Ljudevita Pecci in Ane Prospere roj. Buzzi. Dne 4. marca je bil krščen. Za krstnega kuma mu je bil škof Tosi, katerega je zastopal eden njegovih kanonikov. Na krstu je dobil ime Joachim, Vinko, Rafael, Ljudevit.

S početka mu je mati djala »Nino« (Vinko), od leta 1830. naprej se je pa sam hotel imenovati Joachim in sicer iz posebnega češčenja do sv. Joachima, očeta sv. Device Marije.

Prvih 8 let svojega življenja je preživel materin ljubljene »Nino« v očetovi hiši v Karpinetu. Vsa njegova družina je bila strogo verna in zvesto udana papežu, njegova mati je bila v tretjem redu sv. Franje. Da bi dosegli otroci vso naobrazbo v domači hiši, ali pa v Karpinetu, ni bilo možno. Zato so poslali stariši malega »Nina« in brata mu Josipa, poznejega Jezuita in kardinala, dne 12. novembra 1812. v jezuitski zavod v Viterbo. Tako so bili jezuiti prvi učitelji malega »Nina« Pecci, pozneje je obiskoval tudi vse druge, tudi visoke šole, ki so bile pod vodstvom Jezuitov.

V Viterbu je hodil mali Pecci šest let v šolo in je toraj po naših razmerah končal nekako spodnji gimnazij. Že v prvem početku je pokazal veliko nadarjenost, a tudi pridnost. Ko je imel 12 let je dobil iz rok papeževga delegata 1. aradi svoje pridnosti prvo odlikovalno svetinjo, in tekom svojih daljnjih studij si je pridobil še mnogo drugih odlikovanj. Poleg učenosti je pokazal tudi veliki pesniški dar, kar je dalo v poseben izraz vsemu njegovemu življenju. Na to sta vstopila brata Pecci meseca novembra 1824. v rimski kolegij, katerega le bil izročil Lev XII. vodstvu jezuitov. Tukaj sta končala svoje gimnazijske nauke. Iz retorike je odnesel mladi »Nino« prvo šolsko odlikovanje, stric Antonio, ki je bil takrat v Rimu odvetnik, mu je podaril uro, a najlepše odlikovanje mu je bilo to, da je imel pred zbranimi sošolci in profesorji javno predavanje v latinskem jeziku »o paganskem in krščanskem Rimu«.

Zatem je vstopil l. 1825. v »filozofijo«, ki je trajala tri leta in ki odgovarja našim zadnjim razredom višje gimnazije in še nekoliko več. Z vso vnašo se je lotil logike in matematike. Leta 1827. je imel javno razpravo o metafiziki. Leta 1827. in 1828. se je posvetil popolnoma učenju. Sam o sebi piše takrat tako-le: »Moj duh je ves zabavljen z matematičnimi računi. Učim se zakonov, katere je božja Previdnost postavila v telesa fizične narave. V kemiji občudujem razne naravne pojave. V astronomiji merim daljave planetov in solce ter občudujem tek raznih zvezd in njih veličanstvene kretnje. Bilo mu 18 let in že se je začel baviti pri napornem učenju tudi s političnimi in cerkvenimi vprašanji.

Med najvažnejšimi dogodki iz njegove mladosti je smrt papeža Leva XII., dne 28. februarja 1828. Papež Lev XII. je bil mlademu Pecciju dobronik in zaradi tega si je vzel kakor papež ime Lev XIII.

Na to je kmalo končal filozofijo tako, da je vdobil iz kemije in fizike prvo odlikovanje.

Ker je bil Joachim Pecci tako odličen dijak, je imel držati koncem leta javno predavanje o navzočnosti najvišjih krogov, še celo morda samega papeža. Ali sredi priprav je težko obol — saj je bil vseskozi šibkega

zdravja in nežne telesne rasti — moral je tedaj opustiti javno predavanje, kar bi mu bilo prineslo obilo slave. Zato so ga vsaj deloma odškodovali njegovi učitelji s tem, da so mu izdali izvrstno spričevalo ter da so v istem omenili, »da je imel držati koncem šolskega leta 1829. znamenito javno disputacijo«.

Nato je vstopil Pecci v bogoslovje. Vtisa nove vede na mladega učenjaka je bil tak, da mu je kar zamrla pesniška žila in da je izgubil vse veselje do poezije. Ali le za čas, kajti kmalu zopet se je oprijel z večim veseljem svoje pesniške vile. V bogoslovnih vedah se je odlikoval tako, da je v dobil za poredoma več priznanj, posebno v dogmatiki kjer mu je bil učiteljem slavni dogmatik Perrone. Leta 1830 je imel javno disputacijo o sv. Rešnjem Telesu s takim vpehom, da se mu je vse divilo. Leta 1831. je imel postati kanonikom v Anagni, a sreča je bila, da je to mesto vdobil drugi in da se je mogel Pecci posvetiti še naprej vedi in učenju. Leta 1831. je končal svoje redne bogoslovne študije.

Ozrmo se nekoliko na dobo njegovih dijaških let. Povsod ga vidimo pri učenju, kako razvija veliko nadarjenost in pridnost. Kakšni so mu pa cilji? Na to ne misli. Vesel je, ponižen in tih. Ko mu pa sree zaigra notranjega veselja in notranje navdušenosti — tedaj se vzdigne njegova pesniška vila. Navdušena pesem — to je izraz njegovega veselja, to mu je plačilo za vse napore in trude. Ali se je tedaj žuditi, da si je mladi Pecci osvojil naklonjenost vseh, ki so ga poznali?

Akademija „cerkvenih plemičev“.

Težko je priti v akademijo »cerkvenih plemičev«. Pecciju je pomagal njegov zadržnik, prelat Neolai, da je vstopil dne 15. novembra 1832. v ta znameniti zavod, kjer so se odgajali sinovi prvih plemičev za papeževo državno in diplomatsko službo. Tudi tukaj je tako napredoval, da je bil dne 12. januarja 1833. predstavljen papežu Gregorju XVI. V poletju na to je imel držati pred samim papežem javno disputacijo o vsem bogoslovju. A obel je na grlu, in je moral disputacijo odložiti do 6. maja 1835. Vapeh disputacije mu je pridabil naklonjenost kardinala Sala, in s tem je začela njegova kariera.

Dne 12. oktobra 1834. je v dobil od škofa Laia male redove, dne 6. februarja 1837. je bil že hišni prelat papežev. Ko tak je preskočil — da si najmlajši — vse svoje vrstnike in je bil imenovan dne 16. marca 1837. za poročevalca na sodnem dvoru »se-gusture«, dne 28. junija 1837. pa za sveto-valea v oddelku notranjih stvari.

Dne 17. decembra 1837. je bil posvečen za subdiakona in dne 31. decembra 1837. ga je posvetil kardinal Odescalchi za mašnika. Dne 1. januarja 1838. je pel v kapelici sv. Stanislaja in Andreja Prvo s v. Mašo.

Sedaj so ga začeli rabiti v državni službi. Dne 12. februarja 1838. je bil že imenovan na imenitno mesto za papeževega delegata v Benevent. S tem je stopil Joahim Pecci v zrelo možko dobo — a imel je še le 28 let! Znanje njegovo je bilo ogromno — a telo slabotno in boleho. Imel je zadržnikov visokih in mogočnih. Pod takimi pogoji je stopil na oder javnega živca.

Joahim Pecci, škof v Perugiji.

Oko papeža Gregorja XVI. se je vstavilo na Joahimu Pecciju. Dne 1. januarja je pel novo mašo, dne 15. februarja je bil že imenovan za apostolskega delegata v Beneventu. Benevent je bila mala papeževa deželica, ki je obsegala okoli dveh kvadratnih milj zemlje in je ležala med obema Sicilijama. Tu je naš Joahim Pecci težko obolel — pobožno sporočilo pravi da je ozdravil, ko so nanj položili križca sv. Franja Hjeronimskega. Potem se je lotil svoje službe z vso odločnostjo. Iztrebil je najprej iz Beneventa mnogobrojne bande, na kar je zapri-čel neumorno delovanje za socialno povzdigo tamošnjega prebivalstva. Komaj je njegovo delovanje začelo donesati prave sadove, že ga je papež Gregor XVI. odpzval ter imenoval delegatom v Spoletu in potem, l. 1841. delegatom v Perugiji.

Tu je bilo za papeževega delegata zelo težavno mesto, ker je bil tu sedaj Josipa Mazzinija, voditelja borbe za osvobodjenje in združenje Italije. Vendar si je Pecci se svojim razumnim postopanjem znal pridobi

biti simpatije prebivalstva ter utrditi upljiv papežtva.

L. 1843. bil je Pecci imenovan apostolskim nuncijem v Bruselju, l. 1843. pa je bil povišan v čast titularnega nadškofa v Damietu. Kakor apostolski nuncij v Bruselju izkazal se je izvrstnega diplomata.

Koncem leta 1845. odpzval je papež Gregor XVI. Peccija iz Bruselja in ga na prošnjo oblasti v Perugiji imenoval tamošnjim škofom s činom nadškofa. Predno pa se je Pecci povrnil v svojo domovino, podal se je Pecci povrnil v svojo domovino, podal se je še na potovanje po Angležkem in ko je dospel v Italijo bil je papež Gregor XVI. že mrtev.

Pecci je dne 26. julija 1846. l. zasel škofovsko stolico v Perugiji, kjer je ostal skoraj polnih 32 let in sicer so njegovo škofovanje v Perugiji se popolnoma s papeževanjem Papeževa Pija IX.

Kakor škof se je Pecci izredno odlikoval in je kljub svoji razmernej mladosti — imel je še le 36 let, ko je postal škof — kmalu postal duševni voditelj vseh umbrijskih škofov. Papež Pij IX. ga je visoko čislal in se ga je, ko je postal kardinal, rad posluževal za vizitacijska potovanja po drugih škofijah. Glavna skrb škofa Peccija je bila ta, da si je vzgojil dobro in disciplinirano svečeništvo in je sam izdal spis, kako se imajo vzgajati bogoslovci. Ali tudi vzgajanju mladine sploh je posvečal veliko pažnjo in skrbel za versko in pravno življenje v svoji škofiji.

Joahim Pecci — Leon XIII.

Konklave, v katerem je bil kardinal Joahim Pecci izvoljen papežem je potekel jako gladko. Pecci ni imel resnega protikan-didata in je bil že drugi dan konklave (dne 20. februarja 1878. l.) izvoljen papežem.

Jedna glavnih nalog papeža Leona XIII. je bila zopetno vzpostavljene papeževe po-svetne oblasti. Nič manjše paznosti pa ni papež Lev XIII. posvečal svoji drugej velikej nalogi, namreč zopetnemu združenju od Rima ločenih krščanskih cerkev z Rimom. Prva leta svojega papeževanja pa se ni mogel reševanju tega velevažnega vprašanja posvetiti z isto silo, kakor se bi bil rad, ker je imel namreč ogromnega dela z urejanjem notranjih razmer svoje cerkve. Še-le potem, ko je popolnoma utrdil notranje za-dave in uredil razmere med rimsko cerkvijo in državami, mogel se je Lev XIII. posve-titi svoji veliki nalogi glede združenja vsega krščanstva z Rimom. Prvi vapeh dosegel je Lev XIII. s tem, da se je armenska cerkev l. 1879. združila z Rimom. Glavno skrb pa je Leon XIII. obrnil na združenju pravoslav-nih kristijanov z Rimom.

V ta namen izdal je dne 30. septembra 1880. encikliko (grande munus), v kateri je do-ložil praznik sv. Cirila in Metodija na dan 5. julija. Ta enciklika imela je dvojni namen, prvič: privezati rusko-katoliške Slované te-aneje z Rimom in drugič: privabiti pravo-slavne Slované v okrilje rusko-katoliške cerkve.

O odnošajih med papežem Levom XIII. in rusko državo spregovoriti hočemo neko-liko v današnjem večernem izdanju.

Kako se vrši konklave.

Po svečanem pogrebu umrlega papeža, takoj prvi dan po devetdnevnicu, gredo vsi kardinali v korno kapelo cerkve Sv. Petra, kjer priustvujejo maši Sv. Duha, katero čita dekan kardinalov. Po sv. maši podeli mašnik — z dragoceneo mitro na glavi — svečani blagoslov vsem pričujočim. Na to ima nalsš za to izbrani govornik govor: »De eligendo Pontifice«.

Zadnje čase papežkega posvetnega vla-danja, se je vršil konklave v Kvirinalu, a sedaj se vrši — k kor se je že prejšnje čase — v Vatikanu.

Proti večeru gredo kardinali v roketu in plašču vsak v svojo celico, katera je vsa-cemu določena zrebanjem za ves čas kon-klave. Sledijo jim njihovi konklavisti, ali tajniki, a pred njimi gre 6 pažev z gorečimi bakljami. Pred vsako celico je postavljena častna straža. V celicah sprejemajo obiske diplomatskega zbora, drugih duhovskih in raznih dostojanstvenikov. Pred vratmi stoje slugi z bakljami.

Okolu 1. ure in pol po noči da cere-monijer prvo znamenje se zvonce; pol ure pozneje zazvoni ceremonijer v drugič, a ob treh zjutraj da č z zvonce tretje in sicer zadnje znamenje. Ceremonijer obide hodnike

vse palače ter med zvonjenjem izgovarja be-sede: »Extra omnes«.

Po tem znamenju morajo zapustiti Vati-kan vse one osebe, ki nimajo neposrednega opravila v konklavu. Kardinal kamerlengo, v spremstvu treh kardinalov, katerim je po-verjena skrb za red, zapre vsa zunanja vrata v konklave, t. j. v Vatikan. Maršal in ma-jordom zapreta vse vhode in od tega trenutka ni več mogoče priti v Vatikan ne iz Va-tikana.

Nekdaj je papeža volila rimska duhov-ščina, katerej so se pridruževali škofje, ki so bili ravno v Rimu, in zastopniki ljudstva. A ta način volitve je dajal večkrat prilike mahinacijam raznih strank in vmešavanju raznih tujih elementov. Ker je pa sčasoma duhovščina v Rimu preveč narasla, se je omejila volilna pravica le na nekatere cerk-vene dostojanstvenike in na škofo bližnjih mest. Od tega pa do omejitve volilne pra-vice na same kardinale, je bil le en korak. In ta korak je naredil papež Aleksander III., ki je v konciliju, obdržanem leta 1179. za-gotovil volilno pravico samemu svetemu ko-legiju. In od tedaj ima sveti kolegij to pra-vico, da smejo samo njegovi člani voliti no-vega papeža.

Nej se vrši konklave v Vatikanu ali pa v kakej drugej palači, zazidajo se vsa okna in vsa vrata dotične palače za ves čas, dokler traja konklave. Ena sama vrata osta-nejo prosta. Kdor izide, ne pride več v palačo. Ta vrata se zaklenejo štirimi ključi: dvema znotraj, in ta dva hrani ceremonijer, a dvema zunaj in ta dva sta izročena kon-klavskemu maršalu.

V palači ostanejo le kardinali, njihovi tajniki, prelat zakristan, določeni ceremoni-erji, tajnik svetega kolegija, ki je ob enem tajnik konklave, prelat podzakristan, kon-klavski spovednik, častne straže, nekateri določeni zdravniki, lekarnarji, brivci, služab-niki in delavci.

Na večer drugega dne pridejo vsi v kapelo, kjer jih kardinal kamerlengo prešteje in pregleda, da se s tem uveri, da ni nobe-nega tujega človeka vmes. Zatim kardinal kamerlengo in oni trije kardinali, katerim je poverjena skrb za red, preiščejo vso palačo, da bi se ne bil kdo skril, pregledajo vse vrata, da li so dobro zaprta in potem sesta-vijo zapisnik o tem preiskovanju in pregle-dovanju.

Celice kardinalov imajo nad vrati vsaka svojo progresivno številko. Celice onih kardi-nalov, ki so bili imenovani po ravnokar umrlem papežu, so tapcirane rudeče a celice onih eventualnih kardinalov, ki so bili imenovani po prejšnjih papežih, so tape-cirane zelene. Okna celice so zazidana. Svi-tloba prihaja vanje skozi neke, jako visoko prirejene odprtine, ktere so pa zakrite z belimi zagrinjali.

Se zunanji svetom more občevati osobje konklave sredstvom treh okretal, kakoršoja so v navadi pri nekaterih nunskih samostanih. Prvo, takozvano častno okretalo, je na raz-polago samim kardinalom in je prirejeno tako, da se je morejo posluževati tri osebe ob enem. Pri tem okretalu sprejemajo kar-dinali obiskovalce. Drugo okretalo je na razpolago vsemu osobju, a tretje služi samo konklavskemu tajniku in to je vedno odprto, kajti tajnikov posel zahteva, da more dotični dostojanstvenik, ki ga opravlja, vsak hip občevati se zunanji svetom. Drugi dve okretali pa sti odprti samo od 8. ure zjutraj pa do 1. ure popoldne in zopet zvečer od 5. ure in pol do 7. ure in pol. Okretalo kardinalov se zapre pol ure pozneje. Od znanj stražijo ta okretala patrijarhi, nadškofi, škofi in drugi cerkveni dostojanstveniki, po vrsti, eden za drugim. Oni odpirajo in zapirajo okretala od zunaj, dočim jih znotraj odpirajo in zapirajo nalsš v to določeni ce-remonijerji. Kdor hoče od zunaj govoriti s kako notranjo osebo, mora se izkazati s po-sbno izkaznico ali z nalsš v to svrhu pri-rejeno svetnjico. Dostojanstveniki, ki stražijo okretala, odpirajo in čitajo eventualna pisma naslovljena v notranjost, a ona, ki so nane-jena iz konklave kakej zunanji osebi, pre-čitajo in pečatijo prelati, ki stražijo okretala znotraj. Noben kardinal ne more poslati v svet nikakega tajnega pisma. Pogovori pri okretalih se morajo vršiti glasno.

Apostolska komora preskrbi za vse po-trebe, a občajno si dajo kardinali prinašati kosilo od zunaj. Pri okretalih se koši s kosili natančno preiščejo.

Poleg teh obiskov pri okretalih, se od-prejo tudi ona vrata, ki niso zazidana. A

to le tedaj, ko imajo priti odposlanci držav, ali pa zakasneli kardinali.

Katoliški vladarji imajo namreč običaj, da imenujejo posebnega odposlanca k sve-temu kolegiju za oni čas, dokler je stolica sv. Petra prazna. Ti diplomatski odposlanci gredo z vso veličastnostjo v avdienco kon-klave, da izroče svoja pooblastila. Vsakega odposlanca sprejmeta pri vhodu majordom in maršal ter ga spremita do velike dvorane ter mu odpreta vrata iste. V tej dvorani ima svoje seje sveti kolegij, a odposlanca deli od svetega kolegija železna ograja.

Kardinali sede v posebni kapeli. Veliko pregrinjalo deli sveti kolegij od nižjega dela kapele. Kardinali sede v kvadratu okolo oltarja, tako da zapira četrto stran kvadrata oltar sam. Na stopnicah oltarja je priprav-ljen prestol za novoizvoljenega papeža. Vsaki člen konklave ima svoj prestol. Nad vsakim prestolom je nebo, ki je pa tako prirejeno, da se nsglo sname, takoj, ko pride iz žare ime novoizvoljenega papeža.

Pred vsakim prestolom je mizica p-krita se svilo iste barve, kakor nebo nad prestolom, in sicer vijoličaste za kardinale, imenovane po ravnokar umrlem papežu, a zelene za one, ki so bili še poprej kardinali. Na mizicah je pisalno orodje, pečati, vosek itd. Kardinali sede po vrsti z ozirom na njih dostojanstvo v svetem kolegiju.

Prvi dan konklave gre ceremonijer tri-krat — vsake pol ure — po hodnikih palače in zvoni se že omenjenim zvonce; a ko gre tretjič, kliče: »In capellam Domini!« To se godi ob 9. uri predpoludne. Kardi-nali gredo v kapelo, kjer prisustvujejo sv. maši. Mej sv. mašo sprejmejo sveto občajilo, a po tej svečanosti se prične konklave. Vsaki dan se vršita dva skrutinija. Mej prvim in drugim skrutinijem so kardinali svobodni, smejo se pogovarjati in sprehajati se po dvorišču. Ob 3. uri po polnoči morajo o trikratnem znamenju se zvonce zapreti se v svoje ce-lice. Zakristan, prefekt papeževe kapele bere vsako jutro sveto mašo v prisotnosti svetega kolegija. Po raznih dvorinah so nameščeni mnogi oltarji, zato da morejo duhovni kon-klava opraviti sveto mašo kadar hočejo. Po sveti maši zapeva zakristan: »Veni Creator!« Ko sledaj ostanejo kardinali sami v kapeli, gre eden od njih osebno zapreti vrata. Na to se prične prvi skrutinij, ki se vrši od 9. do 11. ure predpoludne. Drugi skrutinij se vrši zvečer od 5. pa do 7. ure.

Da je izvolitev veljavna, treba vsaj dve tretjini glasov. Po vsakem skrutiniju, ko ni dosežena potrebna večina dveh tretjin glasov, pomešajo se glasovnice z vlažno slamo in se vržejo v posebno peč, ki je za oltarjem. Iz te peči gre dim vlažne slame po cevi, ki ima konec nad zunanjim balkonom. Ljudstvo, ki ve o kateri uri se vrši skrutinij, čaka in gleda: ko se prikaže dim, zve ljudstvo, da ni še izvoljen papež. A ko se ob navadni uri ne pokadi iz te cevi, tedaj je znamenje, da je nov papež zasedel stolico sv. Petra, da ima sveta katoliška cerkev novega gla-varja.

DUNAJ 20. (B.) Cesar je pronunciju, kardinalu Taglianiju odposlal sledečo brzo-javko:

Išchl 7. ura 30 min. zvečer. V trenutku, ko je katoliški svet ožaloščen po vesti o smrti njegovega najvišjega pastirja, mi je na srečo, da Vaši Eminenciji izrazim najglobo-kejšo tugo, katero mi provzroča ta težka in ves svet globoko pretresujoča zguba. Otroška ljubezen in neomejeno spoštovanje, katero sem gojil do sv. Očeta za njegovega življe-nja, sledite umrlemu v večnost. Njegov spo-min bo vedno blagoslovljen in bo za vse čase zavzemal odlično mesto v analih naše svete cerkve. Fran Josip I. m. p.

Na to brzojavko je odgovoril pronunčij kardinal Tagliani se sledečo:

Dunaj 9. ura zvečer. Sočutje Vašega apostolskega Veličanstva na pretresljivej iz-gubi, katera je zadela našo sveto cerkev se smrtjo velikega papeža Leva XIII. je v re-snici ganljivo in žurim se izrekati Vašemu Veličanstvu najglobokejšo zahvalo. Sveti ko-legij ohrani iskreno in spoštljivo hvaležnost za ta dokaz sočutja.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GÖNNIK.
Lastnik konsorcijske lista „Edinost“.
Natisnila tiskarna konsorcijske lista „Edinost“ v Trstu.

Čitateljem. Danes zvečer izide „Edinost“ ob navadni uri in prinese nadalnje vesti o papeževi smrti.